

Решитько Т.В.

кандидат економічних наук, доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький, Україна

СОЦІАЛЬНІ РИЗИКИ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У ЗОНІ ВІЛЬНОЇ ТОРГІВЛІ З ЄС, ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ЇХ ПОДОЛАННЯ

Сьогодні у системі зовнішньополітичних пріоритетів розвитку України особливе місце посідає членство із країнами ЄС. Україна ще з 2008 року прагне долучитись до зони вільної торгівлі з країнами Євросоюзу. Угода про зону вільної торгівлі України з ЄС набула чинності з 1 січня 2016 року, що припускає поетапне зменшення або повне скасування ввізних мит протягом найближчих 10 років [1].

Обраний нашою державою Європейський вибір відкриває для неї нові перспективи співробітництва з розвиненими країнами світу, надає можливість підвищити свій економічний розвиток і зміцнити позиції України у світовій системі міжнародних економічних відносин.

На жаль, сьогодні ЄС розглядає Україну як постачальника переважно сировинної продукції. Але в результаті створення зони вільної торгівлі, у короткостроковій перспективі планується збільшення експорту саме готової продукції з України до ЄС.

Запровадження зони вільної торгівлі надає додаткові переваги вітчизняним експортерам на ринку з достатньо високим захистом. Крім того, вони матимуть додаткову перевагу у реалізації товарів стосовно яких ЄС встановив тарифні квоти. Зокрема, йдеться про м'ясо свинини, курятини, цукор тощо. Водночас, Україна отримає можливість завозити певні обсяги даних товарів без оплати ввізних мит. При цьому, мова не йде про обмеження обсягів імпорту, а лише про те, що імпорт зазначених товарів понад визначений обсяг підпадатиме під загальний режим імпорту, тобто оподатковуватиметься за тими ж умовами які діють для України сьогодні [2].

Разом з тим, створення зони вільної торгівлі між Україною та Європейським Союзом може призвести до соціальних ризиків для сільського населення нашої держави. А саме:

- збільшення потоку більш дешевої сільськогосподарської продукції з країн ЄС, може спричинити припинення діяльності недостатньо ефективних та неконкурентоспроможних вітчизняних підприємств, відповідно, зниження обсягів виробництва продукції сільськогосподарських товаровиробників (особливо це стосується ОСГ, де виробляється 43 % сільськогосподарської продукції країни [3, С. 292] та зайнято майже 1,5 млн. осіб) [4, С. 108], скорочення кількості робочих місць, вивільнення працівників, а отже до зростання безробіття і зменшення рівня доходів мешканців села;

- зростання масштабів зовнішньої трудової міграції найбільш продуктивної частини сільського населення, особливо молоді, до країн ЄС, через відсутність робочих місць та низький рівень заробітної плати на вітчизняних підприємствах;

- зниження рівня конкурентоспроможності працівників сільського господарства, зростання дефіциту кваліфікованої робочої сили.

Для мінімізації ризиків, пов'язаних із створенням зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної сільськогосподарської продукції та конкурентноздатності робочої сили, стабілізації ситуації на сільському ринку праці, запобіганню зростання зовнішньої трудової міграції, вважаємо, слід вжити наступних заходів:

- підвищити зацікавленість безробітного сільського населення у започаткуванні підприємницької діяльності, особливо молоді шляхом надання фінансової допомоги в розмірі диференційованому в залежності від кількості новостворених робочих місць;

- запровадити пряму державну підтримку вітчизняного сільськогосподарського товаровиробника. Для цього Кабінету Міністрів України слід розробити нормативи підтримки доходів виробників сільськогосподарської продукції в розрахунку на 1 га ріллі та 1 умовну голову

тварин. Покращити умови залучення зовнішніх інвестицій в агропромислове виробництво з дотриманням національних інтересів;

- формувати державну політику з урахуванням можливості впровадження у сільське господарство новітніх технологій та виробництва екологічно чистої продукції. Саме цим шляхом ідуть нині країни Європейського Союзу (ЄС) згідно запровадженої Спільної Аграрної політики (САП). Її основною є стрімкий перехід сільськогосподарської галузі на екологічно чисті види виробництва (без застосування хімікатів), що дістало назву «органічне землеробство». Адже за даними наукових досліджень та експертних оцінок, інтенсифікація сільського господарства, використання мінеральних добрив, отрутохімікатів, антибіотиків та гормонів сягнули нині такого рівня, який несе реальну загрозу здоров'ю людей.

Ось чому відповідно до програми САП країни ЄС отримують додаткові стимули для ведення органічного землеробства. Це сприяє впровадженню більш трудомістких технологій, а отже і розширенню мережі додаткових робочих місць. Країни – члени ЄС отримали право самостійно вирішувати питання щодо розширення масштабів органічного землеробства та надання прямих субсидій фермерам для залучення додаткових працівників (створення нових робочих місць) і розвитку сільських територій [5]. Такий захід є досить актуальним для України, зокрема для стимулювання діяльності особистих селянських господарств (ОСГ);

- створити в сільській місцевості сучасну інфраструктуру для переробки та зберігання сільськогосподарської продукції, що дасть змогу знизити ціни на продовольство та створити нові робочі місця для селян. Адже експортуючи аграрну продукцію як сировину, ми фактично експортуємо робочі місця сільського населення.

Ми вважаємо, для підвищення конкурентоспроможності сільського населення на ринку праці, необхідно ухвалити комплексну загальнодержавну програму підготовки кадрів для села з чітким розмежуванням завдань і обов'язків між причетними до цієї справи відомствами. Потрібно розробити

механізм організації професійної підготовки кадрів на виробництві, який би враховував, ринковий попит на професії та був заснований на застосуванні сучасних інноваційних, гнучких, модульних технологій професійного навчання.

Література:

1. Електронний ресурс – режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/.../> Угода про зону вільної торгівлі між Україною та ЄС
2. Електронний ресурс – режим доступу: <http://www.if.gov.ua/page/19368>. – 2013. – 29.07
3. Статистичний щорічник України за 2016 рік. Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 611 с.
4. Економічна активність населення України 2016. Статистичний збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 205 с.
5. Пошкус Б. И. Что нового в системе поддержки сельского хозяйства в странах Европейского Союза // Електронний ресурс – режим доступу: <http://www.viapi.ru/publication/e-biblio/detail.php>